

DECIZIE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh
Aliona Miron

examinând recursul declarat de ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Dumitreanca-Agro” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing & Finance” Societate pe Acțiuni cu privire la recunoașterea nulității acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj, încasarea contravalorii bunului, repararea prejudiciului efectiv, încasarea dobânzilor legale și a cheltuielilor de judecată

și cererea reconvențională depusă de ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA împotriva SRL „Dumitreanca-Agro” și Ion Prodan cu privire la încasarea datoriei, a dobânzilor legale, a dobânzii de întârziere, a penalităților și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA și menținută hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani),

c o n s t a t ă :

La 07 aprilie 2016, SRL ”Dumitreanca-Agro” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, intervenient accesoriu SRL ”Wetrade Agro” cu privire la recunoașterea nulității acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj din 30 decembrie 2015, semnat între SRL ”Dumitreanca-Agro” și ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA și dispunerea radierii din Registrul

bunurilor mobile a Preavizului de exercitare a dreptului de gaj nr. 261093 din 08 februarie 2016 înregistrat de notarul Murzacov Aurelia.

Prin cererile ulterioare de concretizare a pretențiilor, reclamanta SRL "Dumitreanca-Agro" a solicitat:

- recunoașterea nulității Acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj din 30 decembrie 2015,

- încasarea din contul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA în beneficiul SRL „Dumitreanca-Agro” a contravalorii semănătorii de marca Amazone DMC 602, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981, num. de înmatriculare 22-491, culoare verde și semănătorii de marca Amazone ED 602K, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, nr. de înmatriculare 22-492, culoare verde, în sumă totală de 175 200 Euro, echivalentul în lei 2 791 338,96 de lei.

- încasarea din contul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA în beneficiul SRL „Dumitreanca-Agro” a prejudiciului efectiv în sumă de 78 000 de lei, a dobânzii legale în sumă de 685 534,53 de lei, și a cheltuielilor de judecată în sumă de 4820 de lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, la 30 decembrie 2015, cu încălcarea flagrantă a prevederilor legale, între SRL "Dumitreanca-Agro" și ÎCS "Total Leasing&Finance" SA a fost semnat Acordul privind executarea benevolă a dreptului de gaj în privința bunurilor gajate prin contractul de gaj nr. 138-DUMDUM-14 din 30 decembrie 2014.

În baza Acordului enunțat s-a transmis din posesia și folosință SRL "Dumitreanca-Agro" în posesia ÎCS „Total Leasing & Finance” SA semănătoarea marca „Amazone DMC 602”, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981, num. de înmatriculare 22-491, culoare verde, și semănătoarea marca „Amazone ED 602K”, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, nr. de înmatriculare 22-492, culoare verde.

La aceeași dată, 30 decembrie 2015, părțile au semnat Actul de predare-primire a bunurilor, prin care reclamantul a transmis efectiv în posesia pârâtului bunurile gajate prin contractul de gaj nr.138-DUMDUM-14 din 30 decembrie 2014.

A menționat că ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, realizând că Acordul privind executarea benevolă a dreptului de gaj din 30 decembrie 2015 este încheiat în afara cadrului legal, abia la 08 februarie 2016 a înregistrat în registrul gajului bunurilor mobile Preavizul nr. 261093, iar a doua zi a notificat reclamantul despre intentarea procedurii de exercitarea dreptului de gaj, ceea ce contravine expres normelor de drept, or având intenția să exercite dreptul de gaj, pârâtul era obligat prin lege să inițieze procedura de exercitare a dreptului de gaj, expediind reclamantului o notificare de inițiere a exercitării dreptului de gaj, prin care să-i acorde un termen de 10 zile, din data recepționării acestei notificări, după expirarea, fără rezultat, a cărora să înregistreze în registrul bunurilor mobile a preavizului de exercitare a dreptului de gaj.

În afara existenței unei proceduri de exercitare a dreptului de gaj, societatea pârâtă a obligat reclamantul la semnarea Acordului contestat și transmiterea în posesia pârâtului a bunurilor gajate.

Pornind de la prevederile legale aplicabile cazului, raportate la circumstanțele cauzei, se constată că pârâtul-creditor gajist, ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, nu a respectat procedura prealabilă obligatorie inițierii executării dreptului de gaj, și anume nu a notificat debitorul gajist despre inițierea procedurii de executare a dreptului de gaj și nu a înregistrat în Registrul garanțiilor Avizul de executare, fapt care în corespundere cu art. 72 alin. 2 lit. d) a Legii cu privire la gaj, duce la nulitatea Acordului din 30 decembrie 2015 privind executarea benevolă a dreptului de gaj în privința bunurilor gajate prin contractul de gaj nr. 138-DUMDUM-14 din 30 decembrie 2014.

Reclamanta a menționat că, Acordul din 30 decembrie 2015 urmează a fi anulat și în temeiul prevederilor art. 216 coroborat cu art. 226 CC, menționând că după cum rezultă din conținutul contractului de gaj nr. 138-DUMDUM-14 din 30 decembrie 2014, cât a Acordului din 30 decembrie 2015 privind executarea benevolă a dreptului de gaj, debitorul gajist (reclamantul) are forma juridică de organizare de societate cu răspundere limitată, activitatea căreia este reglementată de Statutul acestei societăți cât și de Legea privind societățile cu răspundere limitată, nr. 135 din 14 iunie 2007.

Potrivit extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, nr. 439 din 01 iulie 2015, eliberat de Camera înregistrării de Stat, reclamantul SRL ”Dumitreanca-Agro” are ca asociați 8 persoane fizice, iar organul executiv (Administratorul) este Prodan Ion, și cu referire la art.48 și 49 alin.1 lit. m) a Legii privind societățile cu răspundere limitată, a menționat că pentru încheierea în mod valabil a unui asemenea act juridic prin care s-a transmis bunurile reclamantului în posesia pârâtului pentru comercializare, urma să existe o hotărâre a organului suprem a acestei societăți, în persoana asociaților acestei societăți, ceea ce la caz lipsește, iar în aceste circumstanțe Administratorul care a semnat acest Acord a acționat fără împuterniciri, fapt care în corespundere cu art. 226 CC, acest Acord este lovit de nulitate relativă.

Din motiv că, la semnarea Acordului din 30 decembrie 2015 privind executarea benevolă a dreptului de gaj a lipsit una din condițiile esențiale de valabilitate a oricărui act juridic, și anume - consimțământul asociaților, precum și eludarea procedurii prealabile obligatorie de respectat, aceste contracte urmează a fi recunoscute nule de instanța de judecată.

Prin încheierea protocolară din 19 august 2016 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu SRL „Wetrade Agro”.

La 11 mai 2017, ÎCS „Total Leasing & Finance” SA a formulat acțiune

reconvențională împotriva SRL "Dumitreanca-Agro" și Prodan Ion prin care a solicitat încasarea în mod solidar a sumei datoriei, dobânzilor, dobânzilor de întârziere și penalităților în mărime de 1 932 166,24 de lei și taxa de stat în sumă de 50000 lei.

În susținerea acțiunii reconvenționale a indicat că, executarea corespunzătoare a obligațiilor ce rezultă din contractele de împrumut nr.7561-22012-DUM din 14 noiembrie 2012 și nr. 738I-2012-DUM din 14 noiembrie 2012, au fost garantate cu semănătoarea marca Amazone DMC 602, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981, num. de înmatriculare 22-491, culoare verde, gajată conform contractului de gaj nr. 098-12.DUM din 26 noiembrie 2012 și semănătoarea marca Amazone PrimeraED 602EK, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, nr. de înmatriculare 22-492, culoare verde, gajată conform contractului de gaj 098-12/DUM din 26 noiembrie 2012, precum și fidejusiunea lui Prodan Ion conform contractului de fidejusiune nr. 254-PRO DUM-12 din 14 noiembrie 2012.

Executarea corespunzătoare a obligațiilor din contractul de împrumut nr. 1895I-2012-DUM din 30 decembrie 2014 a fost garantată cu aceleași semănători în baza contractului de gaj nr. 138-DUMDUM-14 din 30 decembrie 2014.

SRL „Dumitreanca-Agro” a admis încălcarea de nenumărate ori a condițiilor contractelor de împrumut încheiate, în special neachitarea în termenul stabilit a plăților lunare aferente împrumuturilor acordate.

În baza prevederilor pct. 1.1 din contractul de fidejusiune, creditorul este în drept să pretindă de la fidejuser achitarea tuturor plăților ce reies din contractele de împrumut.

Pe parcursul procesului, ÎCS „Total Leasing & Finance” SA și-a concretizat pretențiile solicitând în final încasarea în mod solidar de la SRL „Dumitreanca-Agro” și Prodan Ion a sumei datoriei, dobânzii, dobânzii de întârziere și penalităților în mărime de 935 702,24 lei și taxa de stat în sumă de 50 000 lei.

Prin hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Pitihin Pavel în interesele SRL "Dumitreanca-Agro" către ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, intervenient accesoriu SRL "Wetrade Agro" cu privire la recunoașterea nulității acordului din 30 decembrie 2015 privind executarea benevolă a dreptului de gaj, încasarea contravalorii semănătorii de marca Amazone DMC 602, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981 și semănătorii de marca Amazone ED 602K, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, încasarea prejudiciului efectiv, a dobânzilor legale și cheltuielilor de judecată.

A fost anulat acordul privind executarea benevolă a dreptului de gaj semnat la data de 30 decembrie 2015 între SRL "Dumitreanca-Agro" și ÎCS „Total Leasing & Finance” SA.

A fost încasată din contul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, în beneficiul

SRL "Dumitreanca-Agro", contravaloarea semănătorii de marca Amazone DMC 602, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981 și semănătorii de marca Amazone ED 602K, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, în sumă totală de 175 200 de euro, echivalentul în lei 2 791 338,96 lei, stabilită conform Raportului de expertiză judiciară nr. 698-699 din 10 mai 2018, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare.

A fost încasată din contul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, în beneficiul SRL "Dumitreanca-Agro", suma de 685 534, 53 lei, cu titlu de dobândă legală.

A fost încasată din contul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, în beneficiul SRL "Dumitreanca-Agro", suma de 78 000 de lei ce reprezintă prejudiciu efectiv suportat.

A fost încasate din contul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, în beneficiul SRL "Dumitreanca-Agro", cheltuielile de judecată în sumă de 4820 lei dintre care 2480 lei cheltuieli de executare și 2340 lei cu titlu de taxă de stat.

A fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea reconvențională înaintată de reprezentantul ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, avocatul Ciofu Vitalie, împotriva SRL "Dumitreanca-Agro" și Prodan Ion privind încasarea sumei datoriei, dobânzilor, dobânzilor de întârziere, penalităților și taxei de stat.

Prin decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel declarată de ÎCS „Total Leasing & Finance” SA.

A fost casată integral hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), cu adoptarea unei noi hotărâri prin care:

A fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Dumitreanca-Agro” către ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, intervenient SRL „Wetrade Agro”, despre recunoașterea nulității acordului din 30 decembrie 2015 privind executarea benevolă a dreptului de gaj; încasarea contravalorii semănătorii de marca Amazone DMC 602, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981 și semănătorii de marca Amazone ED 602K, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, încasarea prejudiciului efectiv, a dobânzilor legale și cheltuielilor de judecată.

A fost admisă cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de ÎCS „Total Leasing & Finance” SA către SRL „Dumitreanca-Agro” și Prodan Ion cu priire la încasarea datoriei, dobânzilor legale, dobânzilor de întârziere, penalităților și cheltuielilor de judecată.

A fost încasată în mod solidar din contul SRL „Dumitreanca-Agro” și Prodan Ion în beneficiul ICS „Total Leasing & Finance” SA suma bănească în mărime totală de 1 932 166, 24 lei, ce constituie suma datoriei, dobânzilor și penalităților; și cheltuielile de judecată în mărime de 50000 lei taxa de stat achitată la depunerea acțiunii reconvenționale și suma de 37500 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea apelului.

Prin decizia din 04 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost casată

integral decizia 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA și menținută hotărârea din 21 august 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani).

A fost încasată suplimentar în beneficiul SRL ”Dumitreanca-Agro” de la ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA cu titlu de dobândă de întârziere suma de 970 504,16 de lei.

Pentru a hotărî astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut în hotărârile sale că, SRL „Dumitreanca-Agro” nu a participat și nu a semnat actele de înstrăinare a bunurilor gajate. A fost accentuat că, în aceeași măsură ca și creditorului gajist, prevederile art.art.454-495 Codul civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), care reglementează gajul, precum și Legea nr.449 din 30.07.2001 cu privire la gaj, sunt aplicabile, fără careva rezerve și în raport cu debitorul gajist.

În acest sens, a fost evidențiat că, orice debitor gajist este în drept să ceară respectarea drepturilor garantate de lege și acesta are o speranță legitimă să creadă că bunurile gajate, care asigură obligația debitorului față de creditorul gajist, vor fi urmărite, exhaustiv, doar în modul reflectat de legiuitor, și va fi îndreptățit să solicite pe cale judiciară curmarea oricărui abuz de drepturi din partea creditorului gajist sau a terțelor persoane.

În coerența celor constatate din materialele cauzei, raportate la cadrul legal, a fost stabilit că, creditorul gajist nu are dreptul să purceadă la urmărirea bunurilor gajate în lipsa notificării prealabile și a preavizării debitorului gajist. Bunurile puse în gaj, atâta timp, cât nu au fost urmărite și înstrăinate, în modul expres prevăzut de lege, rămân a fi proprietatea debitorului gajist.

La concret, ÎCS ”Total Leasing & Finance” SA, având calitate de creditor gajist, a purces la exercitarea dreptului de gaj și a înstrăinat bunurile gajate, fără a respecta procedura prealabilă, instituită de lege, în raport cu debitorul gajist SRL ”Dumitreanca-Agro”, înregistrând preavizul de executare a dreptului de gaj în Registrul garanțiilor doar la data de 08 februarie 2016 și expediind scrisoare prealabilă în adresa intimatului SRL ”Dumitreanca-Agro” în ziua imediat următoare, adică la 09 februarie 2016.

Instanțele au reținut la acest capitol și afirmațiile SRL ”Dumitreanca-Agro” cu privire la lipsa obligativitatea existenței unei decizii a adunării generale a asociaților, în temeiul Legii privind societățile cu răspundere limitată, or, dispunerea în acest mod de bunurile gajate urma a fi făcută de către asociații persoanei juridice, proprietar al bunurilor gajate. Odată admisă pretenția principală, au fost admise și pretențiile SRL ”Dumitreanca-Agro” cu privire la încasarea contravalorii bunului, repararea prejudiciului efectiv, încasarea dobânzilor legale.

Cu privire la pretențiile în acțiunea reconvențională, instanțele ierarhic

inferioare au observat că, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA pretinde încasarea unor datorii acumulate în baza contractelor de împrumut menționate anterior, însă, exercitându-și dreptul de gaj, creditorul gajist ICS ”Total Leasing & Finance” SA a înscris în Registrul garanțiilor că SRL ”Dumitreanca-Agro” îi datorează doar suma de 770 000 lei din contractul de împrumut nr. 18951-2012-DUM din 30 noiembrie 2014, urmărind doar această sumă.

Astfel, în pofida alegațiilor din cererea reconvențională, s-a constatat că, prin înstrăinarea semănătorilor gajate prin contractul de vânzare-cumpărare din 06 aprilie 2016, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA și-a stins din prețul de vânzare - cumpărare indicat la pct. 3 a contractului, în mărime de 1 693 280 lei, întreaga datorie care a fost solicitată prin ultima scrisoare prealabilă din 09 februarie 2016 în sumă de 1 259 097,84 lei și suma de 770 000 lei, înscrisă în Registrul garanțiilor prin Preavizul de exercitare a dreptului de gaj nr.261093 din 08 februarie 2016.

La 09 decembrie 2020, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă.

În susținerea recursului a invocat că, la examinarea cauzei în ordine de apel instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, iar aprecierea probelor a fost una arbitrară.

La 09 martie 2021, SRL ”Dumitreanca-Agro”, reprezentată de avocatul Prodan Andrei, a depus o referință la recursul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 19 mai 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, a fost considerat admisibil.

Prin încheierea din 30 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, a fost fixat pentru examinare în ședință publică.

În ședința din 11 noiembrie 2021, reprezentantul recurenteii ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, Cazacu Sergiu, a susținut recursul declarat și a solicitat admiterea lui în modul formulat.

În ședința din 11 noiembrie 2021, reprezentantul intimetei SRL „Dumitreanca-Agro”, avocatul Pînzaru Dorian, a susținut în principiu referința depusă și a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

În ședința din 11 noiembrie 2021, reprezentantul intimatului Prodan Ion, avocatul Buciuceanu Sergiu, a susținut în principiu referința depusă și a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 03 decembrie 2020, fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia de recurentă. Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel, la 09 decembrie 2020, în termenul stabilit de lege.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanță cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă parțial, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, temei pentru intentarea acțiunii inițiale a constituit semnarea acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj din 30 decembrie 2015, potrivit căruia SRL „Dumitreanca-Agro” a transmis în posesia ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA semănătoarea marca „Amazone DMC 602”, a.f. 2011, număr de serie DMC 0020981, num. de înmatriculare 22-491, culoare verde, și semănătoarea marca „Amazone ED 602K”, a.f. 2012, număr de serie ED00005757, nr. de înmatriculare 22-492, culoare verde. Astfel, în viziunea reclamantei acțiunii inițiale, pârâta ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA abia la 08 februarie 2016 a înregistrat în registrul gajului bunurilor mobile Preavizul nr. 261093, iar a doua zi a notificat reclamantul despre intentarea procedurii de exercitarea dreptului de gaj, deși urma să purceadă la această procedură prealabil depozitării.

La fel, temei pentru anulare a acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj din 30 decembrie 2015, după cum a indicat SRL „Dumitreanca-Agro” constituie și faptul că urma să existe o hotărâre a organului suprem a acestei societăți, în persoana asociaților acestei societăți, ceea ce la caz lipsește, iar în aceste circumstanțe administratorul care a semnat acest acord a acționat fără împuterniciri, fapt care în corespundere cu art. 226 Cod civil, acordul fiind lovit de nulitate relativă.

Pentru a se opune pretențiilor reclamantei, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA a evidențiat că inițierea procedurii urmăririi de către a bunurilor gajate în baza contractelor de gaj nr. 098-12.DUM din 26 noiembrie 2012 a avut loc nu benevol ci pe cale silită, prin intermediul executorului judecătoresc, iar acest acord a cărui nulitate se invocă, de fapt nu a produs nici un efect. Cu acest prilej a explicat că la

18 ianuarie 2016, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA a somat prin aviz despre intenția de a exercita în mod silit dreptul de gaj. Ulterior, la 08 februarie 2016, a fost înregistrat preavizul nr. 238838 de exercitare a dreptului de gaj în Registrul Garanțiilor Reale Imobiliare, potrivit căruia SRL „Dumitreanca-Agro” a fost somată să transmită benevol bunurile gajate până la 18 februarie 2016. În lipsa unei reacții din partea debitorului gajist, la 24 februarie 2016 ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA a depus o cerere la executorul judecătoresc pentru intentarea procedurii de executare silită, iar prin procesul-verbal din 01 martie 2016 bunurile gajate au fost, în final, transmise silit în posesia creditorului gajist. Finalizarea exercitării dreptului de gaj a avut loc la 06 aprilie 2016, data la care creditorul gajist a înstrăinat bunurile în baza unui contract de vânzare-cumpărare încheiat cu SRL „Wetrade Agro”.

Procedura exercitării dreptului de gaj a fost reglementată, la data relevantă speței, de Secțiunea a 5-a al Codului civil și de Capitolul VIII din Legea cu privire la gaj. Legiuitorul a instituit o procedură prealabilă exercitării dreptului de gaj, măsuri care includ: notificarea debitorului despre intenția de a exercita dreptul de gaj și înregistrarea preavizului în registrul public cu acordarea unui termen pentru transmiterea bunului gajat. Transmiterea în acest sens poate fi benevolă, în cazul în care debitorul transmite bunul gajat până la expirarea termenului din preaviz, și respectiv silită, care la rândul ei poate fi obținută printr-o hotărâre sau ordonanță judecătorească sau prin intermediul executorului judecătoresc.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs notează că deși debitorul gajist a recunoscut datoria față de creditor, în temeiul art.489 alin.(1) Cod civil, fiind investit cu dreptul de a se opune urmării de către creditorul gajist a bunului gajat, plătind creanța garantată, chiar dacă a încălcat obligația garantată, nu a făcut opoziție pretențiilor creditorului prin achitarea sumei datorată în contul creditorului gajist, or Legea prevede că dreptul menționat la alin.(1) poate fi exercitat de către debitorul gajist până la momentul vânzării bunului luat în posesiune de creditorul gajist și debitorul nu mai poate pretinde la degrevarea bunului prin achitarea datoriei după încheierea contractului de vânzare-cumpărare a bunului gajat.

Raportând cadrul legal relevant speței la cele constatate în cadrul examinării cauzei, Colegiul lărgit atestă că măsurile întreprinse de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA la exercitarea dreptului de gaj sunt în conformitate cu legea, iar deposedarea intimă SRL „Dumitreanca-Agro” de bunuri a avut loc în mod silit, în circumstanțele descrise supra. În mod special nu au fost constatate dubii referitoare la momentul, modul și legalitatea întregii proceduri de transmitere în posesie a bunurilor gajate.

În acest context, instanța de recurs ține să menționeze cu privire la pretenția din acțiunea depusă de SRL „Dumitreanca-Agro” cu privire la recunoașterea nulității Acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj din 30 decembrie 2015, că acesta de fapt nu a produs nici un efect juridic, iar anularea lui în asemenea

circumstanțe este inoportună și lipsită de logică. Or, în urma anulării eventuale al acordului contestat nu se vor desființa efectele exercitării dreptului de gaj, odată ce transmiterea în posesia ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA a bunurilor gajate a avut loc în baza procesului-verbal al executorului judecătoresc. Mai cu seamă, din materialele cauzei nu se atestă că SRL „Dumitreanca-Agro” și-a exercitat dreptul de a contesta acțiunile executorului judecătoresc, contractul de vânzare-cumpărare a bunurilor gajate sau în alt mod să facă opoziție urmării bunurilor gajate.

Colegiul lărgit trage concluzia că alegațiile din acțiunea inițială reprezintă o altă realitate a circumstanțelor de fapt, iar instanțele ierarhic inferioare au acceptat versiunea susținută de SRL „Dumitreanca-Agro” fără a intra în esență, eroare care a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În continuare, instanța de recurs constată că temei pentru adresarea în instanță cu acțiunea reconvențională a servit faptul neexecutării corespunzătoare a obligațiilor contractuale asumate de către SRL „Dumitreanca-Agro” care au dus la acumularea unei datorii. Astfel, între părți au fost încheiate trei contracte de împrumut, potrivit cărora ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA s-a obligat să-i acorde SRL „Dumitreanca-Agro” împrumuturile bănești solicitate, iar aceasta la rândul ei s-a obligat să restituie împrumutul și dobânda contractuală în modul și termenul prevăzut în contracte. Prodan Ion, în calitate de fidejutor, prin contractul de fidejusiune încheiat cu ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, s-a obligat să execute obligația SRL „Dumitreanca-Agro” de a restitui mijloacele financiare împrumutate.

În corespundere cu prevederile art. 867 al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date, iar potrivit art. 872 alin. (2) al aceluiași cod, dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Potrivit prevederilor 1146 alin. (1) al Codului civil, prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului

Totodată, conform prevederilor art. 514 al Codului civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, iar în conformitate cu prevederile art. 531 aceleiași legi o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic, prin lege sau atunci când prestația este indivizibilă.

Reieșind din cele constatate Colegiul lărgit ajunge la concluzia că, între părțile litigante s-a stabilit un raport juridic în baza contractelor sinalagmatice în care

fiecare dintre părți s-a obligat reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte. Din materialele cauzei se atestă că ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA a acordat împrumuturile solicitate, fapt prin care și-a îndeplinit obligațiile contractuale, însă SRL „Dumitreanca-Agro” și fidejutorul Prodan Ion nu au achitat integral datoria, fapt confirmat inclusiv prin declarațiile administratorului întreprinderii. Potrivit unui calcul prezentat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, la situația din 10 mai 2017, datoria constituia 1 932 166,24 de lei, compusă din soldul împrumutului, dobânda calculată și neachitată, dobânda de întârziere, penalitate.

Ulterior, în legătură cu înstrăinarea bunurilor gajate, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA și-a redus solicitările la suma de 350 285,64 de lei, suma care rezultă din diferența datoriei inițiale și prețul la care au fost vândute bunurile gajate.

Având în vedere că la momentul examinării fondului cauzei, SRL „Dumitreanca-Agro” a înregistrat restanțe și nu a prezentat instanței dovezi în temeiul prevederilor art. 118, 130 al Codului de procedură civilă, care ar confirma faptul lipsei datoriei față de ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, ba mai mult a menționat în cadrul examinării cauzei că nu a achitat ratele din septembrie 2015, Colegiul lărgit concluzionează că pretenția referitor la încasarea datoriei este întemeiată și o va admite în volumul concretizat.

Instanța de recurs apreciază critic constatările instanțelor inferioare cu privire la faptul că ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA nu poate cere o altă compensație și nu poate reține o altă sumă decât suma înscrisă în Registrul garanțiilor, or această constatare de fapt reprezintă o interpretare extensivă a sensului cadrului normativ aplicabil, odată ce în Avizul de executare a dreptului de gaj se indică toate obligațiile garantate conform valorii lor la data întocmirii avizului. Cu alte cuvinte, la situația din 18 ianuarie 2016, cuantumul obligațiilor reprezenta 1 218 866,98 de lei, iar după înregistrarea Avizului în registrul public și ca efect al ignorării obligațiilor de a achita în continuare ratele contractuale, acest cuantum s-a majorat în mod firesc.

În corespundere cu prevederile art. 94 alin. (1), (4) al Codului de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Instanța de recurs reține pe de o parte că ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA prin acțiunea reconvențională, inițial, a solicitat încasarea sumei de 1 932 166, 24 de lei, achitând proporțional taxa de stat pentru depunerea acțiunii, cereri de apel și cererii de recurs. Totuși, este de remarcat că la data înaintării acțiunii reconvenționale, 11

mai 2017, ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA deja a înstrăinat bunurile gajate, fiind în drept să urmărească încasarea datoriei în cuantum ce reprezintă diferența între datoria inițială și prețul bunurilor vândute, iar taxa de stat urmează a fi calculată din această sumă.

Astfel, reținând că acțiunea ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA va fi admisă parțial, instanța de recurs va încasa de la SRL „Dumitreanca-Agro” și Prodan Ion cu titlu de taxă de stat proporțional părții admise din acțiune. În asemenea circumstanțe, valoarea acțiunii reprezintă suma de 350 285,64 de lei, iar taxa de stat pentru înaintarea acțiunii reconvenționale este 10 508,56 de lei, pentru exercitarea căii de atac apelul suma de 7881,42 de lei și pentru depunerea cererii de recurs suma de 5254,28 de lei, iar în total 23 644,26 de lei.

În corespundere cu prevederile art. 180 alin. (2¹) al Codului de procedură civilă, anularea măsurilor de asigurare a acțiunii se dispune de instanța de judecată odată cu pronunțarea asupra fondului printr-o hotărâre de respingere a acțiunii. Reglementările referitoare la caracterul definitiv al actului judecătoresc prin care se soluționează fondul sunt aplicabile integral și asupra prevederilor referitoare la măsurile de asigurare.

Colegiul largit reține că prin încheierea Judecătoriai Rîșcani din 08 aprilie 2016 a fost admisă cererea de aplicare a măsurii de asigurare și a fost aplicat sechestrul pe semănătoarea marca „Amazon DMC 602”, a.f. 2011, cu nr. de serie DM 00220981, num. de înmatriculare 22-491, culoare verde și semănătoarea marca „Amazon ED 602K”, a.f. 2012, nr. de serie ED00005757, nr. de înmatriculare 22-492, culoare verde, până la examinarea cauzei în fond.

Totodată, a fost dispusă transmiterea din posesia creditorului gajist ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA în posesia și folosința temporară debitorului gajist SRL „Dumitreanca-Agro” pe un termen de 45 de zile tehnica agricolă, semănătoarea marca „Amazon DMC 602”, a.f. 2011, cu nr. de serie DM 00220981, num. de înmatriculare 22-491, culoare verde și semănătoarea marca „Amazon ED 602K”, a.f. 2012, nr. de serie ED00005757, nr. de înmatriculare 22-492, culoare verde, pentru efectuarea lucrărilor agricole sezoniere.

Prin decizia din 23 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA, casată încheierea Judecătoriai Rîșcani din 08 aprilie 2016 în partea transmiterii din posesia creditorului gajist în posesia și folosința temporară debitorului gajist a bunurilor gajate și în această parte fiind respinsă cererea de asigurare. În rest, dispozițiile cu privire la sechestrul aplicat au fost menținute.

Astfel, instanța de recurs odată cu respingerea acțiunii inițiale depuse de SRL „Dumitreanca-Agro”, care a fost asigurată prin aplicarea sechestrului pe bunurile ce constituie obiect al actului juridic contestat, va dispune anularea măsurilor de asigurare aplicate.

În fine, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate cu privire la fondul cauzei civile.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, printre alte autorități, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA.

Se casează decizia din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Dumitreanca-Agro” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing & Finance” Societate pe Acțiuni cu privire la recunoașterea nulității acordului privind executarea benevolă a dreptului de gaj, încasarea contravalorii bunului, repararea prejudiciului efectiv, încasarea dobânzilor legale și a cheltuielilor de judecată.

Se admite parțial cererea reconvențională depusă de ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA împotriva SRL „Dumitreanca-Agro” și Ion Prodan cu privire la încasarea datoriei, a dobânzilor legale, a dobânzii de întârziere, a penalităților și a cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la SRL „Dumitreanca-Agro” și Ion Prodan, în mod solidar, în beneficiul ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA suma de 350 285,64 de lei cu titlu de datorie contractuală, compusă din soldul împrumutului, dobânda contractuală, dobânda de întârziere, penalitate și rezultată din contractele de împrumut nr.7561-22012-DUM din 14 noiembrie 2012, nr. 738I-2012-DUM din 14 noiembrie 2012 și nr. 1895I-2012-DUM din 30 decembrie 2014.

Se încasează de la SRL „Dumitreanca-Agro” și Ion Prodan, în mod solidar, în beneficiul ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA suma de 23 644,26 de lei cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pe durata întregului proces, achitate cu titlu de taxă de stat.

În rest, pretenția ÎCS ”Total Leasing&Finance” SA cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare, se respinge ca neîntemeiată.

Se anulează măsurile de asigurare și anume sechestrul aplicat prin încheierea

Judecătoriei Rîșcani din 08 aprilie 2016, în partea menținută prin decizia din 23 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău în privința bunurilor identificate în aceste acte judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Aliona Miron